

Tədris proqramı
Azərbaycan Tibb Universiteti
“Uşaq xəstəlikləri” fənni üzrə
İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI
(SİLLABUS)

Təsdiq edirəm
I Uşaq xəstəlikləri kafedrasının
müdiri prof. S.Ş.Həsənov
İmza _____

SİLLABUS

(tələbələrin sərbəst işinin təşkili üçün tədris-metodik proqram)

Fakültə:	Müalicə-profilaktika fakültəsi
Kafedra:	I Uşaq xəstəlikləri
Semestr:	VIII
Tədris ili:	
Kurs:	IV
Fənni tədris edən müəllim:	kafedranın professor-müəllim heyəti
Tədris yükü:	praktika 65 saat + mühazirə 10 saat
Tədris üsulları:	praktiki məşğələ (4 saat), mühazirə (2 saat)
Fənnin kodu:	İPF-B39
Fənnin növü:	məcburi
Fənnin krediti:	4
Fənnin tədris forması:	əyani
Fənnin tədris dili:	azərbaycan, rus, ingilis
Kafedranın əlaqə nömrələri:	+994 51 599 06 24
E/mail:	department_cdn1@amu.edu.az

PREREKVİZİTLƏR:

Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənlər: “Anatomiya”, “Fiziologiya”, “Patoloji anatomiya”, “Patoloji fiziologiya”, “Biokimiya”, “Farmakologiya”, “Uşaq xəstəliklərinin propedevtikası”.

KOREKVİZİTLƏR:

Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin tədris olunması zərurəti yoxdur.

KURSUN TƏSVİRİ:

Ümumi profilli həkim kadrlarının hazırlanmasında pediatriya önəmli rol oynayır. Bu onunla əlaqədardır ki, yaşlılarda rast gələn bir çox funksional pozğunluqların və xəstəliklərin profilaktikası uşaq doğulduğu vaxtdan və bəzən də bətdaxili dövrdə həyata keçirilməlidir. Sonuncu isə ancaq uşaq orqanizminin xüsusiyyətlərinə yaxşı bələd olan, sağlam uşaqların bəslənməsi və böyüdülməsini, uşaq yaşları patologiyalarını, müasir müalicə və profilaktika metodlarını mükəmməl bilən həkim mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilə bilər. Tibb universitetində uşaq xəstəliklərinin tədrisi ardıcıl olaraq uşaq xəstəliklərinin propedevtikası və uşaq xəstəlikləri kafedrasında aparılır.

KURSUN MƏQSƏDİ:

IV və V kurslarda uşaq xəstəliklərinin öyrənilməsində tədrisin əsas məqsədi uşaqlarda tez-tez rast gələn xəstəliklərin etiologiyası, patogenezi haqqında biliklərin əldə edilməsindən ibarətdir. Pediatrik xəstələrdə müayinə vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi kliniki təfəkkürün formalaşması, klinik diaqnoz qoymaq bacarığı, differensial diaqnostika vərdişlərinə yiyələnmək, tez-tez rast gələn xəstəliklərin müalicə və profilaktikasının əsas prinsiplərini öyrənmək tədrisin məqsədinə aiddir.

VI kursda tələbələr klinikanın stasionar şöbələrində və poliklinikalarda müəllimin rəhbərliyi altında müalicə işi yerinə yetirir, klinik nümunəli dərslər keçirlər, həmçinin, kafedranın müdiri, professor və dosentlərin xəstə baxışlarında çoxmövzulu araşdırmalarda iştirak edirlər.

Problem mövzularında mühazirələr və praktik dərslərdə göstərilən xəstələrin klinik təhlili müasir paraklinik müayinələrin (instrumental, laborator-biokimyəvi və s.) nəticələrinin müfəssəl araşdırması ilə müşayiət olunur.

KURSUN NƏTİCƏLƏRİ:

IV və V kurslarda tələbələr tədris zamanı xəstələrin müayinəsində peşəkar həkimlik vərdişinə yiyələnirlər, diaqnostika, differensial diaqnostika taktikası, təxirəsalınmaz təcili tibbi yardım göstərmək üsulunu və tibbi sənədləşmənin aparılmasını öyrənirlər. VI kursda sırf sindromologiya və müfəssəl differensial diaqnostika öyrənilir. Bu fənn tədris edilib qurtarandan sonra tələbələr müxtəlif yaşlı uşaqların anatomo-fizioloji xüsusiyyətlərini, onlarda rast gəlinən xəstəliklərlə mübarizə tədbirlərini bilməlidirlər. Bunları əldə etmək üçün tələbələr ən müasir tibbi avadanlıqlar və onların iş prinsiplərini, ilkin diaqnostik və proqnostik markerlərin öyrənilməsi, diaqnozu düzgün müəyyənləşdirməklə müalicə tədbirlərini düzgün seçmək təcrübəsini əldə edəcəklər.

FƏNNİN MÖVZULARI:

Müalicə-profilaktika fakültəsinin IV KURS tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənnindən mühazirələrin mövzu planı (VIII semestr)

N	MÖVZU	Saat
1.	Pediatriyanın tarixi. Pediatriyanın inkişafının əsas istiqamətləri. Azərbaycan Respublikasında uşaq əhalisinə tibbi xidmətin təşkili. Yaş patologiyasının xüsusiyyətləri. İrsi faktorların uşaq patologiyasında əhəmiyyəti.	2
2.	Müasir neonatologiyanın problemləri. Perinatal patologiyalar. Vaxtında və vaxtıdan qabaq doğulan uşaqların səciyyələndirilməsi. Keçid (tranzitor) hallar. Yenidoğulma dövrünün patologiyaları. Doğuş zədələri. Dəri və göbəyin xəstəlikləri. Sepsis. Bətdaxili infeksiyalar (toksoplazmoz, rubella, herpes, sitomeqalovirus).	2

3.	Erkən yaşlı uşaqlarda pnevmoniya. Kəskin respirator xəstəliklərin pnevmoniyanın inkişafında rolu. Tənəffüs üzvlərinin anatomik-fizioloji xüsusiyyətlərilə əlaqədar olaraq vaxtında və vaxtından qabaq doğulan uşaqlarda pnevmoniyanın gediş xüsusiyyətləri, differensial diaqnostikası. Müalicə və profilaktikası.	2
4.	Uşaqlarda həzmin kəskin pozuntuları. Diareyalar. Etiologiyası, patogenezi, klinikası. Bağırsaq toksikozu sindromu, müalicəsi, profilaktikası. Rehidratasiya müalicəsinin prinsipləri.	2
5.	Uşaqlarda qidalanmanın xronik pozğunluqları (distrofiyalar). Etiologiyası, patogenezi, təsnifatı, klinikası, müalicəsi və profilaktikası. Raxit. Onun uşaq patologiyasında rolu və yayılması. Etiologiyası, patogenezi, klinikası, müalicə və profilaktikası. D hipervitaminozu. Spazmofiliya.	2
Ümumi		10

Müalicə-profilaktika fakultəsinin IV kurs tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənnindən praktik məşğələlərin mövzu planı (VIII semestr)

N	MÖVZU	Saat
1.	Yenidoğulma dövrünün xüsusiyyətləri. Yenidoğulan uşaqlarda keçid (tranzitor) hallar. Vaxtında və vaxtından qabaq doğulan uşaqların səciyyələndirilməsi. Yenidoğulan uşaqlara qulluq. Yenidoğulmuşlarda bətdaxili inkişafın ləngiməsi.	4
2.	Mərkəzi sinir sisteminin perinatal patologiyaları. Klinik mənzərəsi, diaqnostika və diferensial diaqnostikası, müalicəsi (kəskin və bərpa dövründə). Profilaktika. Proqnoz. Dispanser müşahidənin prinsipləri.	4
3.	Yenidoğulanlarda irinli-iltihabı xəstəliklər. Dəri və göbəyin xəstəlikləri.	4
4.	Bətdaxili infeksiyalar. Toksoplazmoz, listerioz, sitomeqaliya, rubella, herpes. Etiologiyası, patogenezi, klinikası, diaqnostikası və müalicəsi.	4
5.	Yenidoğulanlarda sepsis. Etiologiya, patogenezi. Klinik formaları, diaqnostikası. Müalicə və profilaktika prinsipləri.	4
6.	Neonatal sarılıqlar, təsnifatı. Konyuqasion sarılıqlar.	4
7.	Hemolitik sarılıqlar. Yenidoğulanın hemolitik xəstəliyi.	4
8.	Yenidoğulanlarda pnevmoniyanın gediş xüsusiyyətləri. Diaqnostika və müalicə prinsipləri.	2
9.	Yenidoğulanlarda anemiyalar. Təsnifatı, klinikası, diaqnostikası və müalicəsi.	4
10.	Kəskin respirator infeksiyalar. Etiologiyası, klinikası, diaqnostikası, müalicəsi və profilaktikası. İnaq sindromu, təxirə salınmaz yardım.	4

11.	Erkən yaşlı uşaqlarda pnevmoniyanın gediş xüsusiyyətləri. Müalicə və profilaktikası.	2
12.	Erkən yaşlı uşaqların anemiyası. Defisitli anemiyalar. Səbəbləri, klinik mənzərəsi, laborator diaqnostika. Diferensial diaqnostika. Müalicə və profilaktikası.	4
13.	Erkən yaşlı uşaqlarda həzm sisteminin xəstəlikləri. Ağız boşluğu xəstəliklərinin semiotikası. Alimantar diareya. Bağırsaq toksikozu. Etiologiya, diaqnostika, müalicə prinsipləri. Rehidratasiyanın prinsipləri.	4
14.	Qidalanmanın xroniki pozuntuları (distrofiyalar). I, II, III dərəcəli hipotrofiyalar, hipostatura, paratrofiya, kvaşiorokor, marazm. Etiologiya, patogenez, müalicə və profilaktikası.	4
15.	Hipo və avitaminozlar. Hipervitaminozlar.	4
16.	Raxit. Etiopatogenez, klinik-biokimyəvi, rentgenoloji dəyişikliklər. Diaqnostikası, müalicə və profilaktikası. Raxitəbənzər xəstəliklər.	4
17.	Spazmofiliya. Klinik formaları və simptomları. Müalicəsi. D hipervitaminozu və onun müalicəsi.	2
18.	Tez –tez xəstələnən uşaqlar . Təsnifatı, etiologiya, klinika, müalicə.	3
Ümumi		65

SƏRBƏST İŞ:

Semestr ərzində hər tələbəyə 10 sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 1 balla qiymətləndirilir.

Sərbəst iş yazılı formada, word faylı formasında, həcmi 4-5 səhifə (şrift-12) olmalıdır.

Hər bir sərbəst iş tələbənin fərdi fikirlərinin məcmusu olduğuna görə **plagiat** yol verilməzdir.

MPF-nin IV kurs tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənni üzrə sərbəst işlərin mövzuları (2021-2022-ci tədris ili)

№	Mövzunun adı
1	Yenidoğulanların xüsusiyyətləri.
2	Vaxtındanəvvəl doğulmanın səbəbləri və səciyyəvləndirilməsi.
3	Yenidoğulan uşaqların sağlamlığının qiymətləndirilməsi.
4	Yenidoğulanlarda keçid (tranzitor) vəziyyətlər.
5	Vaxtında və vaxtındanəvvəl doğulan uşaqlara qulluq.
6	Mərkəzi sinir sisteminin perinatal zədələnməsi. Etiologiya, klinika.

7	MSS-in perinatal zədələnməsinin diaqnostikası və differensial diaqnostikası.
8	MSS-nin zədələnmələrinin müalicəsi (kəskin və bərpa dövründə). Profilaktika. Proqnoz. Dispanser müşahidənin prinsipləri.
9	Yenidoğulanlarda bətdaxili infeksiyalar: toksoplazmoz, herpes, sitomeqaliya.
10	Yenidoğulanlarda dərinin anadangəlmə qeyri-infeksiyon xəstəlikləri.
11	Yenidoğulanlarda dərinin infeksiyon xəstəlikləri, göbək xəstəliklər. Etiologiyası, patogenezi, klinik xüsusiyyətləri.
12	Sepsis. Etiologiyası, patogenezi, klinik formaları, diaqnostikası. Sepsisin müalicə prinsipləri. Profilaktikası.
13	Neonatal sarılıq. Təsnifatı. Patogenez.
14	Yenidoğulanlarda sarılıqların klinik-laborator xüsusiyyətləri.
15	Yenidoğulanlarda sarılığın alqoritm müayinəsi.
16	Yenidoğulanlarda hemolitik xəstəliyin etiologiyası, patogenezi. Müalicə prinsipləri və profilaktika.
17	Yenidoğulanlarda anemiya, səbəbi, klinikası, diaqnostikası.
18	Erkən yaşlı uşaqların anemiyası, diaqnostikası, differensial diaqnostikası.
19	Erkən yaşlı uşaqlarda tənəffüs sisteminin anatomo-fizioloji xüsusiyyətləri.
20	Yenidoğulanlarda pnevmoniya. Gedişatın xüsusiyyətləri, diaqnostika. Müalicə və profilaktika.
21	Erkən yaşlı uşaqlarda pnevmoniyanın klinik xüsusiyyətləri. Diaqnostika, müalicə və profilaktika.
22	Uşaqlarda kəskin respirator virus infeksiyaları. Etiologiya, klinika, müalicə və profilaktika.
23	Uşaqlarda inaq sindromu. Etiologiya, klinika, müalicə. Təxirəsalınmaz yardım.
24	Erkən yaşlı uşaqlarda ağız boşluğunun xəstəlikləri.
25	Alimentar diareyalar. Etiologiya, diaqnostika. Müalicə, profilaktika.
26	Bağırsaq toksikozu. Etiologiyası, diaqnostikası. Müalicə prinsipləri, profilaktikası. Rehidrasiyanın prinsipləri.
27	Qidalanmanın xronik pozuntusu. Etiologiyası, təsnifatı, klinikası, diaqnostikası. Müalicə və profilaktika prinsipləri.
28	Hipotrofiyanın müalicəsində qidalanma prinsipləri.
29	Raxit. Etiologiya, patogenez, təsnifat. Kliniki gedişat, diaqnostika. Müalicə və profilaktikası.
30	Raxitəbənzər xəstəliklər. Raxit və raxitəbənzər xəstəliklərin differensial diaqnostika.
31	Hipervitaminoz D. Klinikası. Müalicə və profilaktikası.
32	Spazmofiliya. Patogenez, klinik formaları. Müalicə və profilaktika.
33	Uşaqlarda ekssudativ-kataral diatez. Klinika, müalicə və profilaktika.
34	Limfatiko-hipoplastik diatez. Klinika, müalicə, profilaktika.
35	Sinir-artrik diatez. Klinika, müalicə, profilaktika.

**MPF-nin IV kurs tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənni üzrə
təcrübi bacarıqlarının siyahısı (2021-2022-ci tədris ili)**

№	Mövzunun adı
1	Apqar şkalası ilə yenidoğulanda asfiksiyanın ağırlıq dərəcəsini təyin etmək.
2	Bollard şkalasına görə yenidoğulanın yetkinlik dərəcəsini təyin etmək.
3	Silverman şkalası ilə yenidoğulanda respirator distress sindromunun ağırlığının dərəcəsini təyin etmək.
4	Uşaqlarda antropometrik göstəricilər.
5	Vaxtından əvvəl doğulan uşaqlarda morfoloji yetişməzlik əlamətlərini göstərin.
6	Yenidoğulanlarda anadangəlmə şərtsiz reflekslərin təyini.
7	Müxtəlif yaş dövrlərində uşaqların psixo-fiziki inkişafının qiymətləndirilməsi.
8	Uşaqlarda qaraciyərin palpasiyası və perkussiyası qaydalarını göstərmək.
9	Uşaqlarda ağciyərlərin vasitəli auskultasiyası qaydası.
10	Çulitski indeksinə və klinik əlamətlərə əsasən hipotrafiyanın dərəcəsini müəyyən etmək.
11	Yenidoğulanın zondla qidalandırılmasının qaydası.
12	Uşaqlarda rehidratasiya terapiyanın aparılması.
13	Xəstə uşaqlarda nebulayzer vasitəsilə dərman verilməsini göstərmək. Yenidoğulanların oksigen terapiyanın aparılma üsulları (maska ilə, nazofaringial zondla).
14	Qanın ümumi analizinin qiymətləndirilməsi.
15	Hipokalsemik qıcolmalar zamanı təxirəsalınmaz yardımın göstərilməsi.
16	Uşaqlarda klinik və laborator müayinələrə əsasən raxitin dərəcəsinin təyini.

QIYMƏTLƏNDİRMƏ

Fənn üzrə krediti üçün lazımı 100 bal aşağıdakı kimi olacaq. 50 bal-ımtahana qədər.

O cümlədən:

10 bal-dərsə davamiyyət

10 bal-sərbəst iş

20 bal-təcrübə dərslərinə

10 bal-klinik və təcrübi bacarıqlara görə bölünür.

50 bal –ımtahanda toplanılacaq. İmtahan test üsulu ilə keçiriləcəkdir. Test 50 sualdan ibarət olacaqdır. Hər bir sual 1 baldır. Səhv cavablanan suallar düzgün cavablanan sualların ballarını silmir.

QEYD:

İmtahanda minimum 17 bal toplanmasa, imtahana qədər yığılan ballar toplanılmır. İmtahanda və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun balın miqdarına uyğun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

A- “əla”	91-100
B- “çox yaxşı”	81-90
C- “yaxşı”	71-80
B-“kafi”	61-70
E-“qənaətbəxş”	51-60
F-“qeyri-kafi”	51 baldan aşağı

SİLLABUS-İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI

Bakalavr təhsilinin məzmunu tədris prosesinin planlaşdırılmasını, onun həyata keçirilməsinin forma və metodlarını, tədris yükünün həcmi, tədris mərhələlərinin (semestrlərin) müddətini, tədris növlərini (mühazirə, məşğələ, laboratoriya və s.) ayrı fənlərin həcmi, ixtisaslar üzrə təhsil proqramlarına qoyulan tələbləri əhatə edir.

Tədris prosesinin planlaşdırılması və təşkilli tədris planları (nümunəvi işçi və fərdi) və fənlər üzrə işçi proqramları əsasında həyata keçirilir. Həmin sənədlərin forması və strukturu ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilmişdir.

Fənn proqramları ixtisaslar üzrə ali təhsil proqramlarının tələblərinə uyğun olaraq ali təhsil müəssisələri tərəfindən hazırlanır və müvafiq qaydada Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilir. Fənn proqramları əsasında işçi proqramlar (sillabuslar) hazırlanır və ali təhsil müəssisələri tərəfindən təsdiq edilir.

İşçi tədris proqramı –fənnə müvafiq olaraq hazırlanan və özündə tədris olunan fənnin təsvirini, onun hədəf və məqsədini, qısa məzmununu, dərslərin müddətini, məsləhət saatlarını, müəllim haqqında məlumatı, müəllimin tələblərini,

qiymətləndirmə meyarlarını, aralıq qiymətləndirmə cədvəlini, istifadə olunan ədəbiyyatın siyahısını özündə əks etdirən sənəddir.

ƏDƏBİYYAT

1. A.A. Əyyubova. Uşaq xəstəlikləri /Dərslük/ Bakı 2011. 558 səh.
2. A.A. Əyyubova, H.H.Qabulov, N.H.Sultanova. Uşaq xəstəlikləri /Dərslük/ Bakı 2018, 558 səh.
3. N.Ə.Tağiyev. Neonatologiya /Dərslük/, Bakı 2007, 535 səh.
4. S.Ş.Həsənov. Yenidoğulan uşaqların reanimasiyası və intensiv terapiyası /Dərs vəsaiti/. Bakı 2009, 212 s.
5. S.M.Qasımova, N.C.Quliyev, Ü.Ə.Əliyeva, Uşaq xəstəlikləri, /Dərslük/, Bakı 2016, 660 səhifə.
6. S.Z.Qarayeva. Uşaq xəstəlikləri /Dərs vəsaiti/ Bakı, 2014, 186 səh.
7. N.A. Hüseynova, N.C.Quliyev və b. Uşaq gastroenterologiyası /Dərs vəsaiti/ 2013, 391 səh.
8. N.A. Hüseynova, N.C. Quliyev və b. Pediatriyada pəhriz terapiyası /Dərs vəsaiti/ 2014, 276 səh.
9. А.А. Баранов.Детские болезни /Учебник/2-е изд, испр. и доп.-М.: ГЭОТАР-Медиа, 2012.-1008 с.
10. Н.П. Шабалов.Детские болезни в 2-х томах /Учебник/, 6-е изд. перераб. и доп. –СПб.:Питер 2012 (Учебник для вузов).
11. Н.П. Шабалов. Неонатология. В 2-т. Учеб.пособие, 5-е изд. испр. и доп. –М.: МЕДпресс-информ, 2009.
12. P. Veliyev.Pediatric Diseases /The Textbook/ Baku, 2012, 259 page.

TEKNIKİ TƏCHİZAT

Puloksimetr, spirometr, neyrosonograf, nebulyazer.